

WYROK Z DNIA 19 PAŹDZIERNIKA 2004 R.

II KK 279/04

W myśl przepisu art. 387 § 2 k.p.k. uwzględnienie przez sąd wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie określonej kary lub środka karnego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego jest możliwe tylko wtedy, gdy nie budzi wątpliwości nie tylko zasadnicza kwestia sprawstwa czynu przez określoną osobę, ale wszelkie te okoliczności, które są istotne dla ustaleń o odpowiedzialności karnej sprawcy, w tym dla właściwej oceny prawnej czynu będącego przedmiotem osądu.

Przewodniczący: Prezes SN L. Paprzycki.

Sędziowie: SN D. Rysińska (sprawozdawca),

SO (del. do SN) T. Artymiuk.

Prokurator Prokuratury Krajowej: W. Smardzewski.

Sąd Najwyższy w sprawie Piotra B., skazanego z art. 156 § 2 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 19 października 2004 r., kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 22 stycznia 2004 r.,

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę p r z e k a z a ł do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R.

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2004 r. Sąd Rejonowy w R. uznał Piotra B. za winnego tego, że „w dniu 17 sierpnia 2002 r. w miejscowości S. nieumyślnie spowodował ciężki uszczerbek na zdrowiu Walentego C. w ten

sposób, że zadał mu cios pięścią w twarz, w wyniku czego Walenty C. upadł na twarde podłoże i uderzył o nie głową, doznając przy tym obrażeń ciała w postaci: krwawienia z nosa i obrzęku nosa, podbiegnięcia krwawego lewego łuku jarzmowego, urazu śródczaszkowego ze stłuczeniem mózgu i pnia mózgu, złamania kości podstawy czaszki, niewydolności oddechowej oraz krwiaka podtwardówkowego, które to obrażenia wywołały u niego chorobę realnie zagrażającą życiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k.", tj. za winnego przestępstwa określonego w art. 156 § 2 k.k. i za tak przypisany czyn skazał go na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat oraz grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, licząc po 10 zł za jedną stawkę.

Wyrok ten uprawomocnił się, nie będąc przedmiotem zaskarżenia żadnej ze stron.

Obecnie wyrok ten kasacją, wniesioną w trybie określonym przepisem art. 521 k.p.k., zaskarżył Prokurator Generalny. Zaskarżył on wyrok w całości na niekorzyść Piotra B., stawiając w skardze zarzut „rażącego i mającego wpływ na treść orzeczenia naruszenia art. 387 § 2 k.p.k., polegającego na wydaniu wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w sytuacji, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa budziły wątpliwości, a nadto pokrzywdzony nie został pouczone o możliwości złożenia przez oskarżonego wniosku o wydanie wyroku w tym trybie, co uniemożliwiło mu zgłoszenie sprzeciwu”. Podnosząc powyższy zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest w pełni zasadna, a jej wniosek zasługuje na uwzględnienie.

W myśl przepisu art. 387 § 2 k.p.k. uwzględnienie przez sąd wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie określonej kary

lub środka karnego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego jest możliwe tylko wtedy, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Wątpliwości nie może przy tym budzić nie tylko zasadnicza kwestia sprawstwa czynu przez określoną osobę, ale wszelkie te okoliczności, które są istotne dla ustaleń o odpowiedzialności karnej sprawcy, w tym dla właściwej oceny prawnej czynu będącego przedmiotem osądu. Istnienie tej przesłanki podlega kontroli sądu, zaś stwierdzenie jakichkolwiek wątpliwości co do, przykładowo, rodzaju i stopnia zawinienia, skutku przestępnego działania, rozmiaru wyrządzonej szkody, nakazuje przeprowadzenie postępowania dowodowego, choćby zostały spełnione pozostałe przesłanki wyrokowania w omawianym trybie, a wśród nich brak sprzeciwu ze strony uprawnionych podmiotów.

W niniejszej sprawie wskazany warunek nie został spełniony, o czym świadczy zestawienie następujących faktów.

Akt oskarżenia, zarzucający Piotrowi B. nieumyślne spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu Walentego C., wpłynął do Sądu Rejonowego w dniu 23 kwietnia 2003 r. Powyższe zostało poprzedzone wydaniem, w dniu 19 marca 2003 r., opinii przez biegłego lekarza, w której zaopiniowano charakter doznanych przez pokrzywdzonego obrażeń oraz aktualny na dzień opisanego badania, stan jego zdrowia (m.in. niezdolność samodzielnego poruszania się, niemożność nawiązania rzeczowego kontaktu).

Do rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy przystąpił w dniu 22 stycznia 2004 r. Tego też dnia na rozprawę zgłosił się brat pokrzywdzonego, Henryk C., który przedłożył akt zgonu Walentego C. Z dokumentu tego wynika, że Walenty C. zmarł w dniu 5 maja 2003 r.

Powyższe znalazło się poza uwagą Sądu Rejonowego, który (przy braku sprzeciwu prokuratora) uwzględnił wniosek oskarżonego o wydanie – bez przeprowadzenia postępowania dowodowego – wyroku skazującego

na wskazaną wyżej karę za przestępstwo kwalifikowane z art. 156 § 2 k.k. Tymczasem informacja o śmierci pokrzywdzonego, która nastąpiła niemal bezpośrednio po zakończeniu postępowania przygotowawczego, stanowiła oczywistą przesłankę uniemożliwiającą jednoznaczne wnioskowanie, że okoliczności popełnienia tego przestępstwa nie budzą wątpliwości. Na podstawie bowiem istniejącego stanu sprawy, nie sposób było dokonać niebudzącej zastrzeżeń oceny skutku działania oskarżonego, a co za tym idzie, oceny prawnej zarzucanego mu czynu. Właśnie dla rozwiania powstałych w tym zakresie wątpliwości, konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego, a to w celu dokonania ustaleń co do przyczyny śmierci pokrzywdzonego i co do ewentualnego związku przyczynowego pomiędzy faktem jego zgonu a doznaniem przezeń opisanego w akcie oskarżenia urazu.

W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, że wyrokując na wniosek oskarżonego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, Sąd Rejonowy rażąco naruszył przepis art. 387 § 2 k.p.k., i to w sposób, który mógł mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku. Nie można bowiem wykluczyć, że przeprowadzenie wskazanych ustaleń mogłoby doprowadzić do zmiany oceny prawnej zarzucanego Piotrowi B. działania, a w konsekwencji także i do zmiany oceny w zakresie ewentualnej represji karnej.

Powyższe stanowi też wystarczającą podstawę podzielenia zasadności wniosku autora kasacji co do konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Z tych przyczyn nie ma potrzeby głębszego rozważania tej części zarzutu skargi, w której podnosi się kwestię niepouczenia brata zmarłego Walentego C. o możliwości wyrażenia sprzeciwu wobec omawianego wniosku oskarżonego. Stwierdzić jedynie należy, że fakt poinformowania tej osoby – jak wymaga tego przepis art. 387 § 2 k.p.k. – o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego wnio-

sku o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie określonej kary, istotnie nasuwa wątpliwości w świetle ogólnikowego zapisu protokołu rozprawy, zarówno w zakresie samej treści pouczenia („o przysługujących mu prawach wynikających z art. 52 § 1 k.p.k. oraz o treści art. 46 § 1 i § 2 k.k.”) – udzielonego przed rozpoczęciem przewodu sądowego i złożeniem przez oskarżonego wniosku, jak i braku wzmianki co do obecności pokrzywdzonego przy składaniu tego wniosku. W tym stanie sprawy, Sąd Najwyższy uznał za niezbędne zwrócenie uwagi na konieczność starannego przeprowadzania i dokumentowania omawianych czynności procesowych, skoro jednym z warunków prawidłowego stosowania instytucji określonej w przepisach art. 387 k.p.k., jest brak sprzeciwu pokrzywdzonego wobec złożonego przez oskarżonego, w tym zakresie, wniosku.

Kierując się przytaczanymi względami, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.